

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

2 maart 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het onderwijsvoorrangsbeleid in Brussel

Gedachtewisseling met mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, en mevrouw Magda Deckers, Bijzondere opdrachthouder voor het Nederlandstalig Basisonderwijs te Brussel, over het Beleidsplan 'Voorrangsbeleid Brussel' (VBB)

Met redenen omklede moties

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 2 maart 2000

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.20 uur.*

Interpellatie van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het onderwijsvoorrangsbeleid in Brussel

Gedachtewisseling met mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, en mevrouw Magda Deckers, Bijzondere opdrachthouder voor het Nederlandstalig Basisonderwijs te Brussel, over het Beleidsplan 'Voorrangsbeleid Brussel' (VBB)

De voorzitter : Op 6 juni 1999 sloten toenmalig minister Baldewijns en collegelid Grijp een protocol in het kader van het Voorrangsbeleid Brussel. Daarop werd mevrouw Magda Deckers aangesteld als bijzondere opdrachthouder voor het Nederlandstalige basisonderwijs te Brussel. Haar werk moest resulteren in een beleidsplan. De nieuwe minister van Onderwijs, mevrouw Vanderpoorten, wenste dat plan in de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid te bespreken. Er werd een gedachtewisseling georganiseerd, waarop mevrouw Grouwels over hetzelfde onderwerp ook een interpellatieverzoek indiende. Dat werd ontvankelijk verklaard, aangezien het aan de vormvereisten voldeed. Ik stelde het Bureau voor beide samen te voegen, maar dat besliste dat deze interpellatie als zodanig behouden moest blijven. Na overleg met de administratieve diensten werd de volgende oplossing naar voren geschoven : de hele vergadering, met inbegrip van de gedachtewisseling, wordt als één grote interpellatie gezien en ook als zodanig gepubliceerd. Daardoor blijven tegelijk de mogelijkheden van het indienen van een met redenen omklede motie, en van het maken van één omvattend verslag, open.

Zijn er leden die bezwaren hebben tegen die werkwijze ? (*Neen*)

Ik kan in elk geval iedereen geruststellen dat de beperkingen van de spreektijd en het aantal sprekers bij interpellaties deze keer niet gelden.

Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Grouwels tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het onderwijsvoorrangsbeleid in Brussel met daaraan toegevoegd de gedachtewisseling met minister Vanderpoorten en mevrouw Magda Deckers, Bijzondere opdrachthouder voor het Nederlandstalig Basisonderwijs te Brussel, over het Beleidsplan 'Voorrangsbeleid Brussel' (VBB).

Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het is inderdaad zo dat op 6 juni 1999 mevrouw Deckers bij protocol werd aangesteld als bijzondere opdrachthouder voor de uitbouw van de ondersteuning voor de Nederlandstalige basisscholen in Brussel. Mevrouw Deckers heeft meer dan 30 jaar onderwijs- en begeleidingservaring als klastitularis, taakleraar, begeleider in het vernieuwd lager onderwijs en coördinator van het Limburgs onderwijsvoorrangsbeleid. Zij is dus bij uitstek goed geplaatst om een ondersteuningsstructuur uit te werken.

In de loop van de voorbije maanden voerde de opdrachthouder een brede verkenning uit van de situatie in het Brusselse Nederlandstalig basisonderwijs en in de daarmee verbonden structuren en instellingen. Voor deze verkenning zocht zij contact met het beleid, met het middenveld via ondersteunende instanties en lerarenopleidingen en met de onderwijswereld via schooldirecties en leerkrachten basisonderwijs, en met de ouders. Conform de opdracht legde opdrachthouder Deckers een rapport met bevindingen en conclusies neer op 15 december 1999. Op basis van deze verkenning en haar ervaringsdeskundigheid werd door haar een

Vanderpoorten

beleidsplan Voorrangsbeleid Brussel, VBB, geschreven. Samen met mevrouw Neyts, lid van het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, keurde ik als bevoegde minister het beleidsplan inmiddels goed.

Met die goedkeuring staat het licht op groen voor de uitbouw van een netoverstijgende ondersteuningsstructuur voor het Brusselse Nederlandstalig basisonderwijs, die gezamenlijk wordt beheerd en gefinancierd door de Vlaamse regering en de Vlaamse Gemeenschapscommissie. In het eerste schooljaar wordt die ondersteuningsstructuur begroot op 39 miljoen frank. Een beleidsgroep zal worden samengesteld uit beide kabinetten. Over die samenstelling later meer.

Mevrouw Deckers gaat in haar analyse van de situatie in het Brusselse Nederlandstalig basisonderwijs onder andere in op de effecten van de bestaande onderwijsondersteunende maatregelen, en op de beleving van de onderwijssituatie door leerkrachten, directies, ouders, lerarenopleidingen, schoolopbouwwerkers enzovoort. De opdrachtgever komt tot conclusies betreffende acties die nodig zijn om aan de behoeften tegemoet te komen. Zij zal daar zelf dadelijk nader op ingaan.

De nieuwe structuur staat niet los van andere beleidsinitiatieven. Zo biedt zij intensieve ondersteuning aan de scholen, maar geen bijkomende leerkrachten. Scholen met allochtone of socio-economisch kwetsbare doelgroepleerlingen kunnen een beroep blijven doen op de Vlaamse programma's Onderwijsvoorrangsbeleid Brussel en Zorgverbredingsbeleid, op voorwaarde van een door henzelf beschreven engagement. De budgetten voor die programma's werden verhoogd in de begroting 2000. Op dit eigenste ogenblik zijn hopelijk zo veel mogelijk scholen bezig met het schrijven van toepassingsplannen. Die worden namelijk op 1 maart op het departement verwacht. Voorts wordt er in andere programma's, zoals de SIF-projecten voor onderwijs, over gewaakt dat deze complementair zullen verlopen met de nieuwe ondersteuningsstructuur.

De voorzitter : Mevrouw Deckers heeft het woord.

Mevrouw Magda Deckers, bijzondere opdrachtgever Nederlandstalig basisonderwijs te Brussel : Ik begon mijn verkenningsronde met een welbepaalde visie op begeleiding op de achtergrond. Onderwijsvernieuwing, -verandering en -verbetering kunnen alleen maar tot stand komen als rekening

gehouden wordt met de verschillende actoren en factoren die op elkaar inspelen. Aangezien men in de eerste plaats resultaten wil bereiken bij de leerlingen, moet men beginnen met het niveau van de klas te bekijken. Die wordt geleid door een leerkracht, die zelf weer deel uitmaakt van een school met een eigen teamsamenstelling. Die wordt geleid door een directeur met een bepaalde visie op leiderschap. Al die actoren hebben een effect op het eindresultaat. Het volgende niveau dat een belangrijke rol speelt in het nastreven van resultaten, is dat van de nabije omgeving. Elke school heeft zijn eigen wijze om kinderen te recruter en oudergroepen samen te stellen, kortom zijn specifieke gezinscultuur. Buiten die participanten is er ook de veel bredere maatschappelijke omgeving. Daarbij horen ook de netten, waarvan de scholen de richtlijnen in de praktijk omzetten.

Het ondersteuningsbeleid mag niet blind zijn voor dat geheel van actoren en factoren. Zo mag men niet de fout maken alleen te investeren in de individuele leerkracht.

De gesprekken die ik voerde met beleidsvoerders, onderwijsparticipanten en sociale partners, hebben een dubbel doel : kennismaken met de typische onderwijssituatie in Brussel, en indicatoren voor een effectieve aanpak in de toekomst vinden.

Met het oog op de uitbouw van de netoverschrijdende begeleidingsstructuur voor het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel, ben ik gestart met een verkennende ronde over deze onderwijssituatie. Dat heb ik uiteraard gedaan tegen de achtergrond van een welbepaalde visie rond begeleiding. Ik ga even in het kort in op de visie van waaruit ik deze gesprekken en dit onderzoek voerde.

Ten eerste ga ik ervan uit dat elke onderwijsvernieuwing maar tot stand kan komen wanneer men rekening houdt met de verschillende actoren en factoren die op verschillende niveaus binnen het onderwijs op elkaar inwerken. Om welke actoren, factoren en niveaus gaat het dan ? In de eerste plaats, moet onderwijsvernieuwing resultaat opleveren bij leerlingen. Dat betekent dat men in de eerste plaats dat niveau goed moet bekijken. Leerlingen komen in klassen samen en worden geleid door een leerkracht. Dat is dus een niveau dat men zeker niet mag overslaan. Wat zijn de belangrijke factoren als men naar leerkrachten, naar klassen, naar leerlingen werkt ? We moeten ons realiseren dat elke leerkracht deel uitmaakt van een bepaalde school, een school die een teamsamenstelling kent die uiteraard verschillend is van elke andere school, waar heel wat factoren en actoren dus een

Deckers

beïnvloedende rol spelen op de resultaten die men beoogt. Op het niveau van de school wordt elke school geleid door een bepaalde directie, met een bepaalde stijl, een bepaald leiderschap, een bepaalde visie. Het tweede niveau kan men niet loskoppelen van de individuele leerkracht die met zijn klas naar een resultaatsverbintenis zal moeten werken. Als je de school bekijkt als niveau en als actor, zit je met een nabije omgeving die een zeer belangrijke rol speelt in het nastreven van dit soort resultaten. Elke school kent zijn specifieke recrutering van kinderen, zijn samenstelling van oudergroepen en zijn gezinsculturen. Aan de andere kant heeft elke school ook zijn participanten. Elke school heeft vanuit zijn autonomie akkoorden met begeleidingsinstanties en met andere externe participanten. Ook dit is een niveau en dit zijn verschillende actoren die deel uitmaken van een heel proces als je naar resultaatsverandering, vernieuwing of verbetering wil gaan. Ook onderwijs situeert zich binnen een veel bredere maatschappelijke omgeving, waarin een aantal maatschappelijke tendensen zeker niet los te koppelen zijn van wat er op schoolniveau met leerkrachten en met kinderen gebeurt. Aan de andere kant moeten we ons ook realiseren dat scholen behoren tot bepaalde netten van waaruit ook richtlijnen komen. De school moet deze richtlijnen omzetten in haar praktijk. Vanuit deze visie mogen we niet blind zijn voor de verschillende niveaus, met zijn actoren en de verschillende beïnvloedende factoren. Het lijkt me zeer onzinnig daar één element uit te halen en te investeren in de individuele leerkracht. Men zal het samenspel van de verschillende niveaus moeten meenemen.

Het is dus uiteraard vanuit deze visie dat ik deze verkennende ronde van de Brusselse situatie heb gedaan. Deze gesprekken heb ik gevoerd met beleidsvoerders, onderwijsparticipanten en met sociale partners binnen het onderwijs. Ze hadden voor mij een dubbele doelstelling. Aan de ene kant wilde ik kennis maken met de typisch Brusselse onderwijssituatie. Aan de andere kant moesten deze gesprekken me een aantal indicatoren opleveren voor een efficiënte aanpak in de toekomst. In wat volgt zal ik proberen in het kort en zo coherent mogelijk een aantal conclusies op te hangen die ik uit deze verkenning heb getrokken en die geleid hebben naar een bepaalde strategie.

De eerste conclusie is dat ik verrast was door de negatieve inkleuring die vaak het geval is met het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Deze negatieve sfeer wordt op alle niveaus bekrachtigd en er

gebeuren heel wat generaliseringen hierover. Dus, als men praat, met leerkrachten en directies of met ouders en begeleiding, dan gaat het altijd om de Brusselse situatie die zo uniek, zo problematisch, zo zwaar en zo ernstig is. Toch ben ik in de Brusselse context veel dingen tegengekomen waar hoge kwaliteit geleverd wordt, waar het zeer goed gaat en waar prachtige dingen gebeuren. Het is precies alsof men, niet bewust en niet intentioneel, een zwaar negatief beeld ophangt van deze situatie. Toch wil ik duidelijk stellen dat deze beleving er is, en als men naar verandering, vernieuwing en verbetering wil, dan mag men deze beleving niet negeren. In de toekomst zal men, vertrekkend vanuit dit beeld, moeten evolueren naar een positieve manier van omgaan met de uitdaging die in het Brussels onderwijs aanwezig is. Deze grootschalige negatieve bekrachtiging heeft er in deze situatie vaak toe geleid dat leerkrachten, leerkrachtenteams en directies vaak een zeer hoge externe doelmatigheidsbeleving hebben ten aanzien van het onderwijs. Als ze over onderwijshulp spreken, doen ze dat altijd in termen van wat anderen moeten doen. Als anderen het beter zouden doen, als er meer middelen zouden zijn, als er nog lagere of andere normen zouden zijn, dan zou het minder problematisch zijn in dit onderwijs. Men vindt zichzelf vaak niet meer bekwaam om de uitdaging met succes aan te gaan. Voor de toekomst heb ik hier een van de belangrijkste conclusies getrokken. Deze inkleuring zouden we binnen de kortst mogelijke tijd moeten omzetten in een positief klimaat. Men kan natuurlijk praten over een klimaat, maar met praten kan men dat klimaat niet veranderen. Dat zou op korte termijn naar succeservaringen moeten gaan, zodanig dat men als leerkracht of als directie ervaart dat er inderdaad ook andere resultaten kunnen behaald worden.

Als tweede punt in mijn conclusie zeg ik dat er aan deze scholen een geïntegreerde begeleiding moet geboden worden, gefocust op de klaspraktijk. Ik stel vast dat er heel wat mogelijkheden zijn rondom deze scholen, zowel aan middelen, aan participanten, aan begeleidingsstructuren en aan ondersteuning in het algemeen. De geboden ondersteuning stopt echter vaak aan de klasdeur. Er zit bij de leerkrachten heel wat knowhow in het weten, maar de moeilijkheid zit bij het omzetten naar de toepassing in ieders typische klassituatie. De begeleiding zal dus moeten focussen op het omzetten van de aanwezige knowhow naar optreden in de praktijk. De klassen zijn uiteraard verschillend samengesteld van school tot school en er zijn zelfs verschillen binnen de scholen zelf.

Dit soort begeleiding mag niet in theorie verkondigd worden. Als men leerkrachten wil helpen met

Deckers

de omzetting in de praktijk, dan moet dit een begeleiding zijn op maat van de school, en die moet intens kunnen zijn. Een leerkracht een keer per maand of een keer om de twee maanden mogelijkheden geven om omzettingen te doen over de uitdagingen binnen zijn klas, noem ik uiteraard geen intensieve begeleiding. Dat zal dus uiteraard heel wat hoger moeten liggen.

Een vierde conclusie is dat directies ook specifieke ondersteuning verdienen in hun functie binnen de school. Ik stel vast dat directies vanuit externe instanties en vanuit externe ondersteuning vaak benaderd worden zoals leerkrachten. Dat is niet alleen in Brussel zo. Directies zijn uiteraard geen gebruikers van bepaalde methodieken en strategieën naar kinderen. Ze hebben meer nood aan vorming over de manier waarop ze hun team moeten leiden en sensibiliseren, en over methodes om weerstanden, die worden opgeroepen door bepaalde vernieuwingen, weg te werken. Dat zijn functies van de directie en daarin moeten ze ondersteund worden.

Een vijfde conclusie heeft te maken met de vaststelling dat de Brusselse scholen heel wat mogelijkheden hebben rondom de school of rondom het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Al deze mogelijkheden doen hun werk en ze doen dat vaak heel goed. Er is echter weinig coördinatie tussen al deze mogelijkheden. Scholen worden vaak benaderd vanuit verschillende participanten en vanuit verschillende visies rond dezelfde problematiek en er is zeer weinig coördinatie tussen deze participanten onderling. Daardoor werkt het verzwarend voor de school om coördinerend op te treden. In de Brusselse situatie kennen scholen dus heel veel participanten, die allemaal hun werk komen doen binnen de scholen, maar deze investeringen zijn meestal niet gelijkgericht naar een bepaalde uitdaging binnen deze school. Heel wat scholen melden dan ook dat men door de duur door het bos de bomen niet meer ziet. Men heeft inderdaad mogelijkheden, maar de coherentie van die mogelijkheden is vaak zoek.

Een zesde conclusie is dat er coördinatie zal moeten gebeuren tussen wat we hopen te kunnen doen in het Nederlandstalig Brussels onderwijs en de lerarenopleiding en de typisch Brusselse nascholing, zodat ook daar afspraken kunnen gemaakt worden en zodat we ook daar complementair en zwaar ondersteunend kunnen werken ten aanzien van deze uitdagingen.

Een volgend punt ligt voor de hand in deze situatie, namelijk dat het taalvaardigheidsonderwijs centraal zal moeten staan. Men zal alles op alles moeten zetten om de leerkrachten met raad en daad, maar ook met mogelijkheden en middelen bij te staan, om hun didactiek, hun klasorganisatie, hun mogelijkheden binnen hun situatie, die erg verscheiden is, naar resultaatsverhoging voor het Nederlandstalig onderwijs te kunnen leiden.

Als laatste conclusie heb ik weerhouden dat er heel wat ondersteuning zal moeten geboden worden in het teken van samenwerking met ouders. Door de grote diversiteit aan ouders en door de grote diversiteit aan culturen en subculturen binnen de verschillende gezinnen, gaat men er sinds jaar en dag vanuit, vaak nogal sloganmatig, dat samenwerking met ouders zeer belangrijk is. Maar vanuit de onderwijspraktijk wordt heel vaak het accent gelegd op wat men verwacht van de ouders. Mijn ervaring van de laatste tien jaar is echter dat men eigenlijk geen onderwijsondersteunend gedrag van ouders kan verwachten, wanneer het ouderondersteunende gedrag van leerkrachten niet versterkt wordt. Deze twee elementen zijn dus met elkaar verbonden. Tot daar een aantal conclusies uit de gesprekken die ik gevoerd heb.

Als strategie heb ik het volgende voorgelegd. Ik zou graag drie doelstellingen in de kijker plaatsen. Een eerste doelstelling wil ik erg benadrukken. De werking die we zouden willen opzetten zou het verhogen van de professionaliteit van de leerkracht moeten beogen. Het moet een pure ondersteuning worden naar de jobinvulling en naar kwaliteit. De leerkracht moet voelen dat hij met deze situatie niet alleen staat, dat er hulp mogelijk is en dat er ook oplossingen mogelijk zijn. Een tweede punt is het optimaliseren van de samenwerking tussen de participanten. Alles wat er rond de plaatselijke scholen bezig is met de ondersteuning van de scholen vraagt inderdaad coördinatie en bereidheid om met elkaar in overleg te gaan, in het teken van de resultaatsverhoging van de school. We moeten af van de situatie waarbij ieder zijn ding doet in de school, maar men moet zijn ding doen ten bate van resultaatsverhoging bij leerlingen. In die zin is het inderdaad noodzakelijk dat we mekaar leren kennen en respecteren en dat we ook naar een soort gelijkgerichtheid gaan ter ondersteuning van de plaatselijke scholen. Uiteindelijk zal er ook moeten geïnvesteerd worden in het coördinerend vermogen van de school zelf. Een school die alle participanten laat binnenkomen omdat ze nu eenmaal bestaan, zal door het bos de bomen niet meer zien.

Deckers

Wat de doelgroep betreft, wil ik benadrukken dat het de bedoeling is leerlingresultaten te verhogen. Uiteraard zullen we niet de leerlingen benaderen, we zullen de leerkracht als secundaire doelgroep benaderen om dit te kunnen bereiken. De niveaus die bereikt zullen worden binnen de begeleiding, zijn de klas- en het schoolniveau, de betrokkenen rondom de school, waar we afspraken over complementariteit en samenwerking zullen nastreven met uiteraard een netoverstijgende en netgebonden benadering. Elke school heeft zijn pedagogisch project en als men daaruit vanuit de begeleiding deskundig wil mee omgaan, dan moet men ervoor zorgen dat ze weet heeft van de richtlijnen en de pedagogische projecten vanuit de verschillende koepels.

Welke scholen komen in aanmerking? In principe alle 113 Nederlandstalige basisscholen. Maar in een eerste fase zullen voor het schooljaar 2000-2001 35 scholen in het systeem stappen. Dat heeft te maken met overzichtelijkheid, haalbaarheid en financiering. De begeleiding is heel intensief. We rekenen op vijf scholen per begeleider. Aangezien er zeven begeleiders zijn, werken we met 35 scholen.

We zullen de toetredingsprocedure ieder jaar herhalen en hopen dat de ondersteuning ondertussen uitgebreid zal worden. Scholen kunnen toetreden tot het VBB op basis van een engagement. Het is dus niet vrijblijvend. Het engagement is tweeledig. De bereidheidsverklaring is geen vergelijkbaar actieplan. De school moet op basis van nauwkeurige informatie mentaal bereid zijn toe te treden. De scholen moeten weten waartoe ze bereid zijn.

De scholen moeten instemmen met een probleem-analyse op vier verschillende vlakken: het taalonderwijs, de onderwijsdifferentiatie – wat de omgang met diversiteit betekent -, de samenwerking met de ouders en de samenwerking met de andere participanten. De begeleiders ondersteunen deze analyse.

De scholen moeten ook akkoord gaan met de toekomstige begeleiding. Ze moeten met de externe participanten willen werken. De scholen moeten de nodige inspanningen uit het reguliere pakket leveren om opties te nemen. De scholen moeten ook bereid zijn in de toekomst een engagementsverklaring aan te gaan. Die engagementsverklaring gaat verder en is concreter. In de toekomst moeten die scholen ook meewerken aan wetenschappelijk onderzoek.

De begeleidingsprocedure wordt pas opgestart na een probleemanalyse, die een synthese is per school. Nadat de synthese geanalyseerd is, keren de resultaten ervan terug naar de school. Op basis van die resultaten worden vervolgens de prioriteiten gekozen en een begeleidingsvoorstel gedaan. De begeleiding doet in overleg met de school concrete voorstellen.

Dat alles leidt tot een tweeledig engagement: enerzijds van de school en anderzijds van de VBB-begeleiding. Op die manier weten de betrokken scholen dus wat ze kunnen verwachten, op welk moment ze dat kunnen verwachten en hoe ze het kunnen verwachten.

De instaprocedure begint met een informatieronde gericht op de directies. Die informatieronde is specifiek gericht op de directies als leidinggevers en als begeleiders van de scholen. Vervolgens worden alle participanten van de school afzonderlijk geïnformeerd. Afzonderlijk omdat we elke groep willen respecteren, maar ook omdat we op die manier de informatie beter kunnen afstemmen op de doelgroep. Pas als de school over alle informatie beschikt, gaat deze een bereidheidsverklaring aan. Die bereidheidsverklaring is meteen ook het toetredingsengagement.

Als we in september met 35 scholen van start gaan, dan zullen de problemen geanalyseerd worden tijdens de derde week van september. Dat zal van iedere leerkracht slechts twee uur extra kosten. De resultaten worden daarna verwerkt, waarna we voorstellen formuleren met de scholen. Het engagement wordt daar vervolgens op afgestemd.

We werken met zeven coördinatoren, twee coördinatie-assistenten en één administratief bediende. De kantoren bevinden zich in het departement Onderwijs.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord voor haar interpellatie.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik verheer niet dat de voorstellen van het onderwijsvoorrangssysteem een positieve indruk op mij nalaten. Ik ben blij dat het Brusselse onderwijs eindelijk specifieke aandacht krijgt.

Anderstaligen voelen zich in Brussel aangetrokken tot het Nederlandstalige onderwijs. Ouders kiezen voor de opvoeding en opleiding van hun kinderen vaak bewust voor een Nederlandstalige school. In

Grouwels

de kleuterscholen is het aandeel anderstaligen ondertussen al gegroeid tot 20 percent.

Dat is een belangrijke vaststelling. De Vlaamse Gemeenschap heeft Brussel immers veel te bieden. Ook onze Welzijns- en Gezondheidsinstellingen staan open voor alle Brusselaars, ongeacht wie ze zijn. Een groeiend deel van die populatie is anderstalig. Voor die kinderen is Nederlands slechts de schooltaal. Hun omgevingstaal is Frans, terwijl hun moedertaal nog een derde taal is. Nederlands is voor die kinderen dus pas hun tweede of derde taal. Voor het Nederlandstalige onderwijs bestaat de uitdaging erin al die kinderen optimale toekomstkansen te bieden.

Jonge Vlaamse ouders komen soms bewust in Brussel wonen. Zij vragen kwaliteitsvol onderwijs. Wij moeten erover waken dat we blijvend kwaliteitsvol Nederlandstalig onderwijs kunnen bieden. Het is een goede zaak dat niemand eraan twijfelt dat de eindtermen ook in Brussel moeten gelden.

Alle netten zijn het erover eens dat ouders en kinderen die voor het Nederlandstalige onderwijs kiezen zich moeten engageren voor het Nederlands. Bij het inschrijven moet dat duidelijk gemaakt worden. Dat inschrijvingsbeleid wordt door veel scholen gevolgd en is absoluut niet bedoeld om bepaalde kinderen te weigeren. Het inschrijvingsbeleid is gericht op degelijke informatie, duidelijk verwoorde verwachtingen en de medeverantwoordelijkheid van de ouders.

De school kan dat echter niet alleen. Er is nood aan een bredere aanpak.

De minister is zich bewust van de moeilijke situatie die voortvloeit uit het multiculturele karakter van de scholen en de problematiek van de kansarmoede. Deze problemen zijn typisch voor de zogenaamde inner city schools. Ze doen zich ook voor in grotere steden in Vlaanderen, zoals Antwerpen en Gent, en in het buitenland. Ook daar zijn bijzondere maatregelen nodig. De Brusselse problematiek is echter complexer dan in de andere Vlaamse steden : Frans is er immers de dominante omgangstaal. Uit het initiatief van het Brusselse beleidsplan blijkt dat de minister dat probleem erkent. We moeten op een positieve wijze leren omgaan met deze problemen. Er is een mentale omschakeling nodig om dit soort problemen aan te pakken.

De verwachtingen in Brussel omtrent de inhoud van het beleidsplan Voorrangbeleid Brussel zijn hooggespannen. We vinden het positief dat er gekozen wordt voor een coherent beleid. De belangrijkste doelstellingen zijn : ondersteuning van de leerkrachten, coördinatie van de verschillende partners en responsabilisering van de ouders. Dat laatste is in de Brusselse context des te belangrijker omdat de ouders een keuze moeten maken tussen Nederlands- en Franstalig onderwijs. De betrokkenheid en participatie van de ouders moeten dan ook worden vergroot. Het schoolopbouwwerk is in dit kader bijzonder belangrijk. Het verkleint de afstand tussen het schoolmilieu en de eigen buurt. Het schoolopbouwwerk moet uitgebreid worden tot alle Brusselse scholen. Ik betreur dat het schoolopbouwwerk nog te veel als een project wordt gesteund : er is nood aan structurele ondersteuning.

Het doel van mijn interpellatie is niet kritiek te geven op het beleidsplan. Het biedt belangrijke kansen voor de Nederlandstalige Brusselse scholen. Wel wil ik enkel vragen stellen ter verduidelijking.

Ten eerste : de directies van de scholen worden pas op 30 maart 2000 geïnformeerd over het beleidsplan. Vervolgens moeten ze tegen 15 mei 2000 een bereidheidsverklaring indienen. Slechts 35 scholen kunnen volgend jaar onder het beleidsplan vallen. Wat als er meer scholen willen meedoen ? Welke selectiecriteria zullen gehanteerd worden ?

Ten tweede : de administratieve overlast zal toenemen bij een verdere uitvoering van het taalbeleid op de scholen. De basisscholen worden nu al overbelast, onder andere in het kader van zorgverbreding. De minister heeft dit probleem al erkend. Ze wil werken aan een administratieve vereenvoudiging. Tot welk bijkomend administratief werk zal het project leiden ?

Ten derde : de ondersteuningsstructuur biedt enkel intensieve ondersteuning. Ze zal samenwerken met de bestaande onderwijsinitiatieven voor bijkomende omkadering en ondersteuning. Welke instrumenten zal de begeleider als ondersteuning kunnen aanwenden om te werken in scholen die door de samenstelling van hun schoolbevolking geen beroep kunnen doen op bestaande middelen zoals onderwijsvoorrangbeleid of zorgverbreding ? Wordt er op een andere manier in een bijkomende omkadering voorzien ?

Ten vierde : de instaprocedures zullen gedurende enkele jaren herhaald worden. We zijn er van over-

Grouwels

tuigd dat steeds meer scholen een beroep zullen doen op deze ondersteuningsstructuur. Mevrouw Deckers heeft al aangegeven dat ze hoopt op een bijkomende ondersteuningsstructuur. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat de intensieve begeleiding na een jaar afneemt of wegvalt ? Hoe kan dit project worden voortgezet op langere termijn ? Zal het begeleidingsteam worden uitgebreid ?

Ten vijfde : het engagement voor het Nederlands vanwege ouders en leerlingen is essentieel. Worden scholen vanuit de ondersteuningsstructuur gesteund bij het voeren van hun inschrijvingsbeleid ? Is er geen nood aan een netoverschrijdend overleg inzake inschrijvingsbeleid, waarbij alle Brusselse scholen betrokken worden ?

Ten zesde : deze situatie vereist een vast lerarenkorps dat zeer goed vertrouwd is met de specifieke situatie in Brussel en voldoende vorming en bijscholing heeft genoten en de nodige ervaring opgebouwd heeft. Jammer genoeg is er onder de leerkrachten in de Brusselse scholen een groot verloop. Allerlei cijfers doen het ergste vrezen. Als er bijvoorbeeld 6000 leraren tekort zullen zijn in het onderwijs, zullen heel wat Brusselse leraren wel eens in de verleiding kunnen komen om minder complexe leersituaties op te zoeken in het homogeen Nederlandstalig gebied. Dat is voor de Brusselse scholen zeer bedreigend, omdat leraren als het ware on the job gevormd en opgeleid moeten worden en het jaren duurt voor ze voldoende ervaring hebben opgebouwd. Er moeten bijgevolg maatregelen komen om de leegloop te stoppen. Overweegt de minister dergelijke maatregelen ?

Ten zevende : wanneer we de samenstelling van de beleidsgroep voor het voorrangbeleid voor Brussel bestuderen, is het ons niet duidelijk dat alle netten bij die groep betrokken worden. Weliswaar bestaat er wel zogenaamde ondersteuningsstructuren per net. Mevrouw Deckers bevestigt weliswaar dat de nieuwe organisatie voor ondersteuning nauw zal samenwerken met de bestaande organisaties voor begeleiding. Zullen de reguliere begeleiding en de OVB-begeleiding daarbij echter ook betrokken worden, zodat ze hun opdracht kunnen uitvoeren ?

De situatie in Brussel is complex, maar dat is ook gunstig. Het is een opdracht die we niet uit de weg mogen gaan.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, de situatie van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel treft ons, maar we zijn ook getroffen door de degelijkheid van het beleidsplan. Zoals mevrouw Grouwels heeft uitgelegd, kiezen Brusselse gezinnen van allerlei origine bewust voor de scholen van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Zoals in het beleidsplan uitdrukkelijk wordt erkend, is de stijging van de leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel het gevolg van het feit dat meer allochtone kinderen zich in de Nederlandstalige scholen inschrijven. Het is een verdienste van het plan dat dit feit wordt erkend. Deze mensen zullen zich identificeren met de Nederlandse cultuur in Brussel in zijn geheel. Terecht omvat het plan de nodige maatregelen om dat alles in goede banen te leiden.

Ik zou de aandacht willen vestigen op de specifieke situatie waarin leden van de Marokkaanse gemeenschap verkeren. Vele mensen van die gemeenschap zijn in feite Berbers en leven dus met vier talen : het Berbers thuis, het Marokkaans in de Koranschool, het Frans op straat en het Nederlands op school. Bovendien zijn die mensen veeleer conservatief of gesloten. Daardoor kiezen ze voor hun meisjes bij voorkeur Nederlandstalige scholen, die de indruk wekken een meer beschermd milieu te vormen, terwijl de jongens naar Franstalige scholen gaan. Dat alles stelt het Nederlandstalig onderwijs in Brussel voor een gigantische opdracht.

Het voorrangbeleid voor Brussel doet volgens mij baanbrekend werk. We moeten echter ook waken over de kwaliteit van het Nederlands in de scholen. Ook in naam van de heer Gatz, die vandaag jammer genoeg verhinderd was, wil ik er op wijzen dat de normen voor Brusselse scholen hopeloos achterhaald zijn. De klassen zitten vol. Door het voorrangbeleid moeten de scholen ook financieel wat meer mogelijkheden krijgen.

Het beleidsplan maakt ook een begin met een aantal maatregelen die de negatieve omgeving van de scholen aanpakken. Daartoe reken ik bijvoorbeeld het feit dat veel leraren, in het BSO veeleer dan in het lager en kleuteronderwijs, lijden aan burn-out. Ik ben het dan ook volmondig eens met de oproep van mevrouw Grouwels om het schoolopbouwwerk uit te breiden naar alle scholen in Brussel, zodat ze de gelegenheid hebben om de ernstige problemen in die smeltkroes van culturen die Brussel is, zo goed mogelijk aan te pakken.

De schoolhoofden hebben maar zes weken om een bereidheidsverklaring af te leveren, namelijk van 30 maart tot 15 mei. In die tijd moeten ze de goed-

De Cock

keuring van de overleg- en beslissingsorganen van hun school verkrijgen. Dat is te kort voor sommige scholen, omdat zij nu al veel werk met en weinig administratieve hulp hebben bij het bestuur van hun school.

Alle aandacht moet gaan naar de verwerving van de Nederlandse taal. Het Nederlands zal voor die anderstalige kinderen immers de taal zijn waarin ze hun kennis verwerven. Ik zou echter ook aandacht willen vragen voor een probleem waarmee kinderen uit homogeen Nederlandstalige gezinnen geconfronteerd worden, want die zitten ook nog op de Brusselse scholen in voldoende groot aantal. Omdat er in de klas veel kinderen zitten die goed vertrouwd zijn met het Frans, dreigen die in het derde leerjaar een achterstand op te lopen tijdens de lessen Frans, die immers op een vrij hoog niveau van start kunnen gaan. De Nederlandstalige kinderen mogen in de Nederlandstalige scholen niet in de verdrukking komen.

Mevrouw Grouwels heeft al gewezen op het gevaar dat leraren uit het kleuter- en lager onderwijs, maar vooral uit het BSO en het TSO, er de voorkeur aan geven in meer comfortabele omstandigheden les te geven. Nochtans heeft de maatschappij veel in hen geïnvesteerd om hen in staat te stellen een speciale expertise en kennis te verwerven. Ervaring en gedrevenheid verwerft men trouwens maar na verloop van jaren. Daarom moeten we ervoor zorgen dat die mensen in Brussel blijven lesgeven en zich daarbij goed voelen.

De voorzitter : De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik ben verheugd dat de minister nu, voor de eerste maal, extra maatregelen neemt om het Nederlandstalig onderwijs in Brussel te helpen. Daarvoor heb ik in deze commissie al herhaaldelijk gepleit en ik zal dat vandaag nog maar eens herhalen. De mensen in de Brusselse scholen hebben onze steun broodnodig. Er heerst immers een grote moedeloosheid in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Ik vraag daarbij speciale aandacht voor wat ik de duale situatie zou willen noemen, waarin de leraren van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel dagelijks verkeren. Ze worden immers geconfronteerd met kinderen die drie verschillende taalniveaus hebben : een moedertaal, het Frans als speel- en straattaal en het Nederlands als een studeertaal. De leraren hebben het zeker niet gemakkelijk.

– *De heer André Van Nieuwkerke, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

Daarbij worden de leraren in het Brussels onderwijs ook nog elke dag geconfronteerd met schoolplannen, leerplannen, eindtermen, leerlingvolgsystemen, enzovoort. Dat alles in een situatie waarin twee culturen diametraal tegenover elkaar staan. Bovendien stellen ze zich tot doel de eigenheid van de Nederlandse cultuur te vrijwaren.

Leerkrachten hebben vaak moeite om ouders in het onderwijs te laten participeren. De vraag is of de ondersteuning, en dan niet zozeer de materiële maar de morele en de humane, niet primordiaal is. Kunnen we daar geen prioriteit van maken boven alle andere vormen van steun ? Uit die engagementsplannen kan orde groeien en uit orde groeit begrip. Een andere vraag is of een engagementsplan alle partijen betreft, dat wil zeggen leerkrachten, ouders, ouderverenigingen en de ouders zelf.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Ik wil graag inhaken op wat mevrouw Grouwels heeft gezegd. Zij wil er een netoverschrijdend inschrijvingsbeleid van maken. Op die manier kunnen we de concentratie van migranten vermijden door ze te spreiden over alle scholen van alle netten. De CLB's kunnen daarin een hoofdrol spelen en optreden als bruggenbouwers. Als dat gebeurt, dan valt het probleem dat de heer De Cock heeft aangehaald, weg. Hij vreesde ervoor dat in een aantal goed functionerende scholen, het evenwicht zou worden verstoord. Ik wil hierover graag het standpunt van mevrouw Deckers kennen.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik wil graag een rechtzetting. Ik heb gesproken over netoverschrijdend overleg, niet over een netoverschrijdend inschrijvingsbeleid.

De heer Dirk De Cock : Ik heb helemaal geen schrik voor het verstoren van het evenwicht.

De voorzitter : De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux : Ik ben blij dat het kleuter- en het basisonderwijs nu daadwerkelijk worden aangepakt. Het beleidsplan getuigt van een multiculturele, positieve en assertieve houding. Als dit plan verwezenlijkt kan worden, dan zal het in bredere context integratiebevorderend werken. Dat kan Vlaanderen en het Nederlands als taal enkel ten goede komen.

Glorieux

Verder wil ik aandacht vragen voor de problematiek in de Vlaamse Rand die identiek is aan die in Brussel zelf. Ik weet niet goed of ik deze opmerking moet richten aan minister Vanderpoorten of aan mevrouw Deckers. In elk geval schreeuwt de Vlaamse Rand eveneens om hulp. Er zijn weliswaar minder allochtonen in de Vlaamse Rand, maar er zijn des te meer Franstalige kinderen of kinderen uit gemengde gezinnen. Vooral in de zuidrand van Brussel, waar Vlaanderen maar één gemeente dik is, zitten ontzettend veel Waalse kinderen op school. Ze zitten er omdat de ouders geloven in de kwaliteit van het Nederlandstalige onderwijs, omdat hun ouders willen dat ze een tweede taal leren of eenvoudig omdat de school op de weg van de ouders van thuis naar hun werk in Brussel ligt. Er is zelfs een flink aantal kinderen dat in Brussel woont en naar de Vlaamse Rand naar school komt. Dit veroorzaakt dat er een zeer hoog percentage anderstaligen op die schoolbanken zit en dat de problematiek van die leerkrachten gelijk is aan die van de Brusselse leerkrachten. Vandaar dat ik zou willen vragen of het voorrangsbbeleid ook naar de Vlaamse scholen in de rand zou kunnen worden uitgebreid.

De voorzitter : De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : De positieve dingen die al gezegd zijn, wil ik onderschrijven. Ik wil mij niet al te kritisch opstellen, maar het is spijtig dat aan alle scholen een engagementsverklaring wordt gevraagd en dat er maar 35 scholen zullen kunnen instappen. De scholen die een engagementsverklaring afleggen en toch afgewezen worden, zullen dat niet appreciëren. De begeleiding zal wellicht ook veel langer duren dan een schooljaar. Logischerwijze zou men een school dan eigenlijk niet mogen toelaten om niet toe te treden. Als het zo belangrijk is, als de problemen zo groot zijn en als het volledig in het belang is van de kinderen, dan is het onverantwoord het beleid niet door te trekken naar alle scholen. Een directie of een schoolteam die niet willen instappen, zouden dan eigenlijk toch aan de deur moeten worden gezet, want zij zijn niet begaan met hun leerlingen. Het rapport Deckers heeft grote doelmatigheidsverwachtingen. De kinderen zouden via grotere lesuurpakketten en via een betere interne begeleiding tot betere resultaten moeten komen. Wenst men geen taakleerkracht, dan speelt men die uren kwijt, want nu worden die wel eens gebruikt om een of ander klasje te splitsen. De directies zijn het best geplaatst om de interne begeleiding van het schoolteam te doen, als ze daarvoor de tijd hebben. In een vorig leven was

ik directeur van een middenschool met 150 leerlingen. Ik had vier voltijdse mensen in dienst en ik was dus een gelukkig man. Nadien ben ik in de inspectie gestapt. Ik ken nu directeurs van basisscholen met 400 leerlingen die zo goed als geen ondersteuning krijgen. Het voorrangsbbeleid voor Brussel is goed voor Brussel, maar er zijn nog steden die een dergelijke begeleiding zouden kunnen gebruiken. In Mechelen ken ik een school met 400 leerlingen waarvan 53, en binnenkort meer dan 60, anderstalige nieuwkomers. Voor die anderstaligen beschikt de school over een lessenspakket van 100 lessen. Hoe moet die school dat voor elkaar krijgen ? Daar zijn leerlingen bij die nog nooit een potlood hebben vastgehouden. Geef daar eens les aan ! Het zou de moeite zijn om met de Commissie een dergelijke school te bezoeken.

De voorzitter : Op vraag van de collega's wordt de vragenronde verlengd.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Ik ben erkentelijk dat ook de leden van de Commissie Brussel en de Vlaamse Rand uitgenodigd zijn. Het is evenwel spijtig dat ik de nota pas gisteren ontvangen heb zodat ik geen tijd gehad heb om die grondig door te nemen. Ik sluit mij aan bij de mening van mijn collega die stelt dat het een positieve zaak is dat er na jarenlang aandringen over de situatie van het Nederlandstalige onderwijs meer gedaan wordt dan totnogtoe het geval is geweest. Er bestaan inderdaad bijzondere normen voor Brussel. Ik stel echter vast dat dit niet volstaat om het negatieve beeld naar een positief om te buigen. Het negatieve beeld is gebaseerd op ervaringen, maar ik vrees dat het niet gemakkelijk is om dat om te vormen tot een positieve beleving. Dat hangt af van de resultaten die geboekt worden. Het is niet gemakkelijk om de negatieve cirkel te doorbreken. Het is met name moeilijk om Nederlandstalige ouders ervan te overtuigen dat het Nederlandstalige onderwijs kwaliteit te bieden heeft. Dat is een van de fundamentele redenen waarom ouders met jonge kinderen Brussel verlaten.

Mijn eerste indruk is dat men vooral oog heeft voor de situatie van de kinderen van anderstalige ouders. Het feit echter dat taalkennis moet wijken voor taalvaardigheid heeft me enorm getroffen. Ik heb de indruk dat taalvaardigheid oppervlakkiger is dan taalkennis. Dat is een stap achteruit. Het idee van een taalbad wordt zonder argumentatie afgewezen. In Nederland ondergaan kinderen nochtans een initiële proef. Als ze daarin niet slagen, gaan ze naar bijzondere klassen. Waarom denkt men niet in die richting ? De selectiecriteria

Van Nieuwenhuysen

zijn afhankelijk van de respons. Mevrouw Deckers denkt de selectiecriteria uit waaraan de scholen voldoen om voor steun in aanmerking te komen. Eerst worden dus de criteria uitgewerkt en dan wordt bepaald welke scholen daarvoor in aanmerking komen. Dat is een omgekeerde werkwijze. Mevrouw Deckers heeft enige ervaring in Limburg opgedaan. Zij baseert de maatregelen op die ervaringen. Ik had graag geweten of zij enig idee heeft van de termijn binnen dewelke de eerste resultaten verwacht worden als de nota geconcretiseerd wordt.

Verder heb ik nog een vraag : ik heb de indruk dat het probleem van de Nederlandstalige scholen in Brussel in dezelfde mate aanwezig is in de scholen in de Vlaamse Rand en in die van de taalgrens. Die laatste hebben niet precies dezelfde problemen. Daar gaat het om kinderen van Franstaligen en is het Nederlands dus de tweede taal. In de taalgrens zijn er heel wat problemen die een bijzondere aanpak vergen. Dat bewijst dat ook andere steden geconfronteerd worden met de problemen van de aanwezigheid van grote groepen anderstaligen. Het is positief dat men in Brussel de koe bij de horens vat, maar ik heb wel nog een aantal vragen. Men dient echter ook buiten Brussel stappen te ondernemen.

De voorzitter : De scholen ondertekenen een engagement. Sommigen stellen de vraag wat er gebeurt indien te veel scholen inschrijven. Maar men kan ook sceptisch zijn en stellen dat er enige terughoudendheid kan bestaan om het engagement aan te gaan. Is het de directie of het schoolbestuur die het engagement aangaat ? Hoe kan men de stap vanuit het voorrangbeleid stimuleren ? Wat is precies de taak van de beleidsgroep ?

Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Men stelt dat er eindelijk iets gebeurt voor Brussel.

Er zijn in het verleden veel initiatieven geweest, bijvoorbeeld de Brusselnormen, maar er is meer nodig. Ik ga ermee akkoord dat ook andere regio's specifieke problemen hebben en in de toekomst een extra stem nodig hebben. Dit project is een goede gelegenheid om lessen uit te trekken. Dat kan ook voor andere regeringen belangrijk zijn. Deze stap kan het verdere beleid mee helpen bepalen.

Mevrouw Grouwels had opmerkingen over de manier waarop het plan kenbaar gemaakt wordt. We zijn omzichtig te werk gegaan. Het plan is op 15 december jongstleden overgemaakt. We hebben zo vlug mogelijk een persconferentie georganiseerd en we hebben het Parlement ingelicht, uiteraard eerst de leden van de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid. Tegelijkertijd hebben we met de directies afspraken gemaakt. De datum van 30 maart ligt inderdaad ver uit elkaar, maar dat komt omdat de verschillende agenda's op elkaar moeten afgestemd worden. Iedereen moet tegelijkertijd bereikt worden. In de voorbije maanden is er al veel informatie doorgegeven omdat er veel contacten zijn. Het is logisch dat we het plan via de pers en het publiek bekendmaken.

Verder is er het probleem gesteld van de 35 op de 115 scholen. Hoe gaan we dat organiseren ? Het is de eerste stap die gezet wordt. Het is belangrijk om in fasen te werken. De groep van 35 scholen vormt een overzichtelijk geheel en maakt het budgettaire mogelijk om eraan te beginnen. Er is geld voor één jaar en het gaat om 39 miljoen frank.

We hebben met de VGC en het kabinet van mevrouw Neyts altijd uitstekend samengewerkt en blijven dat doen. Het is de bedoeling dat de 35 scholen geselecteerd worden via selectiecriteria, die door de beleidsgroep uitgewerkt worden. De beleidsgroep bestaat uit mevrouw Deckers, een vertegenwoordiger van het departement Onderwijs, van mijn kabinet, van de VGC, van het kabinet Neyts, van de VLOR, van het Steunpunt NT2 en het Steunpunt ICO.

Dan zal moeten blijken of in een eerste fase nog meer scholen willen instappen of er een aantal scholen zijn die een afwachtende houding aannemen. Na enkele jaren willen we de volledige groep kunnen bereiken. Het is niet de bedoeling dit voor één jaar tot stand te brengen. Op één jaar tijd zal men uiteraard geen resultaten kunnen behalen, men zal daar zeker vijf jaar voor nodig hebben. Het is altijd iets wat op middellange termijn moet bekeken worden. Dat engagement zijn minister Neyts en ik aangegaan.

Dit project heeft niet tot doel ondersteuning te bieden voor het inschrijvings- en toelatingsbeleid. Het betreft ondersteuning van de interne werking van de school, uitgaande van de kenmerken van de schoolbevolking en de interne probleemanalyse. Het inschrijvings- en toelatingsbeleid is in eerste instantie de bevoegdheid van het schoolbestuur en daarnaast natuurlijk ook van de gehele non-discr-

Vanderpoorten

minatiesituatie en -verklaringen, die in Brussel ook bestaan, zij het enigszins los van dit project. Het is niet de opdracht van mevrouw Deckers om dat uit te werken. Dat geldt ook voor een aantal andere problemen die hier aan bod zijn gekomen, zoals de implementatie van het schoolopbouwwerk. Ook daar heeft mevrouw Deckers intussen heel wat informatie over. Er moet bekeken worden hoe er in de toekomst met andere projecten kan samengewerkt worden. Ik denk daarbij aan het SIF-opbouwwerk en het onderwijsvoorrangsbeleid in het algemeen. We moeten permanent nadenken over een ideale structuur.

Heel wat commissieleden hebben gesproken over het probleem van de leerkracht. Mijn aandacht gaat zeer sterk uit naar de waardering van de leerkracht. Dit is een algemeen probleem, dat zich echter in het bijzonder stelt op bepaalde probleemplaatsen – bijvoorbeeld met veel concentratiescholen – zoals Brussel, en ook in de Rand. Er wordt gezegd dat het verloop groot is. Ik ken de cijfers niet. We zullen dit nagaan. Het zou inderdaad jammer zijn dat de specifieke knowhow van de leerkrachten daar verloren gaat. De leerkrachten hebben in elk geval veel steun van ons nodig. Zij zijn immers, samen met de directies, de spil in heel het gegeven om een aantal andere processen op gang te brengen.

Dan zijn er een aantal zijdelingse problemen aan bod gekomen. Ook het probleem van de directies, waarvoor de heer Suykens aandacht heeft gevraagd, is er een van algemene aard. De gelden van het basisonderwijs worden niet altijd voor ondersteuning gebruikt. Maar hier speelt grotendeels de autonomie van de scholen. Een aantal problemen komen geconcentreerd voor in Brussel, vandaar dat we daar met het voorrangbeleid beginnen.

Ook over anderstalige nieuwkomers moet in de budgetcontrole worden beslist. De bedoeling is met vijf extra scholen van start te gaan. We zijn er ons van bewust dat de problemen op korte tijd kunnen escaleren.

Mevrouw Deckers zal nog op een aantal vragen antwoorden.

De voorzitter : Mevrouw Deckers heeft het woord.

Mevrouw Magda Deckers : In een eerste fase werken we met 35 scholen. Ik heb ervaring met hetzelfde opzet in Limburg. Daar ging het om 110

scholen en werd ook gekozen voor een procedure van fasegewijze instap, omwille van de overzichtelijkheid en de beheersbaarheid. In Limburg zijn we met twaalf scholen begonnen. Daarna werd het project uitgebreid met twintig tot dertig per jaar. Over een periode van negen jaar heeft iedereen de instap kunnen doen. Na een informatieronde reageerden al 86 van de 110 scholen positief : zij wilden al meteen instappen. Daarom hebben we in eerste instantie enorm veel aandacht moeten besteden aan de positieve sfeer rond de informatie die verspreid werd. We hebben met het Limburgse project dus de nodige ervaring opgedaan. Ik hoop dat er 35 Brusselse scholen zullen willen meewerken en dat we met het Limburgse systeem kunnen verder werken.

De vraag werd ook herhaaldelijk gesteld of de engagementsverklaring meer administratieve druk meebrengt. We willen het administratieve tot een strikt minimum beperken. De informatie voor de directies zal in leerkrachtentaal omgezet worden. Doordat we documenten ter beschikking stellen, zullen de directies hun personeelsvergadering kant en klaar hebben. Ze zullen ook strategieën voor overleg meekrijgen. Het gaat om een formulier waarop de school vermeldt of ze al dan niet wil meewerken, nog niet om het uitschrijven van een engagement. Alles wordt dus zorgvuldig voorbereid.

Er werd ook vaak gevraagd wie de beslissing tot deelname neemt : de externe participanten of het gehele kader. Dit is een autonome beslissing van de school : de directie en de leerkrachten beslissen. We moeten vermijden dat externe begeleidingsinstanties een positieve beslissing nemen en dan te maken krijgen met een groep leerkrachten die nog willen afwachten. Men kan scholen niet verplichten toe te treden.

Het gaat zeker niet om een afzwakking van de kwaliteit en het niveau van de Nederlandse taal. In Brussel en op andere plaatsen waar met meertaligheid Nederlandstalig onderwijs wordt gegeven, vervalt men vaak, uit onmacht, in de eerste plaats in taalkennis. Men leert iets over een taal, men leert woorden, maar men kan er niet mee communiceren. Er moet een evenwicht gezocht worden tussen taalkennis en taalvaardigheid, waarbij taalvaardigheid veel verder gaat dan mondigheid.

Schoolopbouwwerk is uitermate geschikt om een rol te spelen in de samenwerking tussen school en ouders. Maar in Brussel kunnen maximaal 14 van de 113 scholen genieten van de samenwerkingsver-

Deckers

banden met het schoolopbouwwerk, ondersteund vanuit het SIF. Dit manifesteert zich in een viertal projecten. We moeten bekijken hoe dit meer structureel kan, zodat meer scholen van investeringen kunnen genieten.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik denk dat we daarmee op alle vragen hebben proberen te antwoorden.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : U zegt dat het inschrijvingsbeleid niet binnen de opdracht van mevrouw Deckers ligt. Toch blijkt uit een aantal wetenschappelijke studies over Brusselse scholen, zoals die van professor Van de Craen of professor Ponjaert, dat het inschrijvingsbeleid een wezenlijk onderdeel is van het taalbeleid van de scholen. Dit is zeer belangrijk en overstijgt non-discriminatie. Anderstaligen nemen het engagement voor het Nederlands, ook in het belang van de taalvaardigheid van de kinderen op termijn.

Wat dat betreft, vind ik dat ook aandacht voor het buitenschoolse onontbeerlijk is. Kinderen moeten ook daar met het Nederlands in contact komen, bijvoorbeeld tijdens toffe taallessen of sportkampen. Dat buitenschoolse contact is nodig voor het bereiken van het gewenste taalvaardigheidsniveau op school.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijn vraag over netoverschrijdend overleg over een efficiënt spreidingsbeleid, waarbij de CLB's als brug zouden kunnen fungeren, werd niet beantwoord. Was het de verkeerde vraag of kan ze niet beantwoord worden ?

De voorzitter : De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : Ik stel vast dat mevrouw Grouwels pleit voor netoverschrijdende samenwerking. Dat doet mij plezier na de uitspraken van de heer Martens in de plenaire vergadering.

Mevrouw Brigitte Grouwels : In sommige omstandigheden is dat heel belangrijk, maar niet in alle. In de Brusselse context is gezamenlijk overleg over het inschrijvingsbeleid wel degelijk wenselijk.

De heer Lucien Suykens : U mag dat ook wel eens komen zeggen aan sommige participanten in Mechelen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik heb nooit beweerd dat het inschrijvingsbeleid onbelangrijk is. Alleen vormt het geen onderdeel van het project dat vandaag aan de orde is.

Mevrouw Deckers zal de vraag over de CLB's beantwoorden.

Mevrouw Magda Deckers : Het is niet zo dat ik de betreffende vraag niet kan of wil beantwoorden. Wel wil ik vermijden dat het onderwijsondersteunende project in Brussel verbonden wordt met het beleidsprobleem van de inschrijvingen. Daarover wil ik in dit verband geen uitspraken doen.

Tijdens mijn onderzoek werd ik geconfronteerd met een enorme verscheidenheid terzake. Inschrijvingsbeleid wordt op de meest verschillende manieren ingevuld. De onduidelijkheid over dat containerbegrip zorgt voor grote verwarring. Heeft men het over migranten of over Franstaligen ? Doelt men op een evenredige verdeling ? In de eerste plaats is duidelijkheid gewenst. De inspanningen die individuen en kleine groepen terzake leveren in Brussel zijn vaak met elkaar in tegenspraak. Netoverschrijdend overleg is wenselijk. Men kan niet alles oplossen door de scholen meer middelen te geven. Er bestaan inmiddels prachtige dingen die werden ontwikkeld ter ondersteuning van scholen in hun opvang van ouders die bewust voor het Nederlandstalig onderwijs kozen. Men moet die mensen immers om een engagement vragen. Helaas blijven vele daarvan diep in een directeursla opgeborgen of achteloos op een vensterbank. Soms worden ze wel meegegeven bij een inschrijving, maar is er geen opvolging. Ik ben van plan dat soort begeleidingsprojecten een belangrijke plaats te geven in het Brusselse ondersteuningsbeleid voor de Nederlandstalige basisscholen.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Hoe zal de minister reageren als hetzelfde probleem zoals in Limburg opduikt, namelijk dat zich meer dan 35 kandidaat-scholen aandienen ? Zij kondigde aan dat een beleidsgroep de selectie zal doorvoeren. Ik neem aan dat zij niet de eerste 35 zullen kiezen. Kan de minister zeggen welke criteria zij precies wenst te hanteren ? In de beleidsgroep zit iemand van de VLOR. Welnu, ik hoop dat het er drie zijn, opdat de verschillende netten zouden vertegenwoordigd zijn. Het gaat mij om de bezorgdheid dat iedereen

Grouwels

hierbij wordt betrokken. Ik weet dat de minister die bezorgdheid deelt.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het is nog te vroeg voor uitspraken over de precieze selectiecriteria. Wat de vertegenwoordiging van de VLOR in de beleidsgroep betreft, dachten wij nu net aan iemand die niet tot de netten behoort.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door mevrouw Grouwels en de heren De Cock, Demeulenaere, Ramon en Van Nieuwkerke werden tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Door de heer Van Nieuwenhuysen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.26 uur.*
